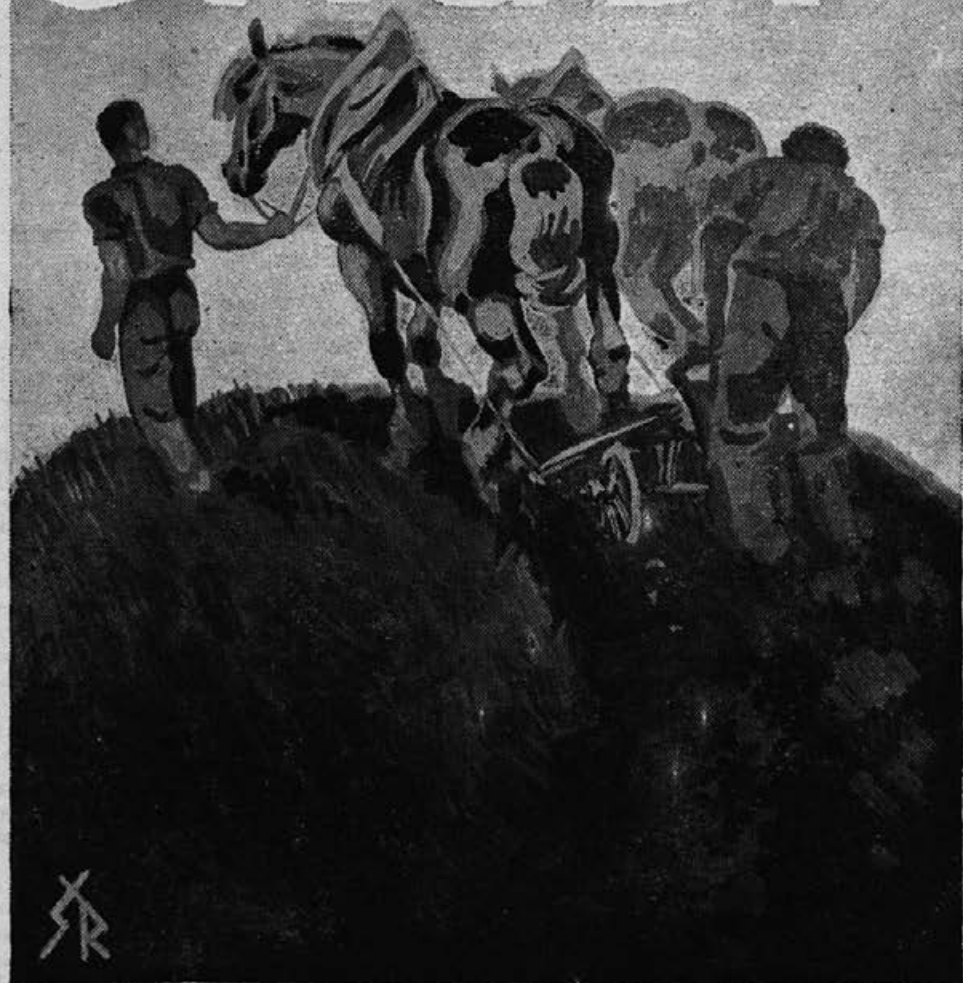


GRUDA



Mesečnik za kmetsko prosveto



VSEBINA

T. M.: Mladini (pesem) — Dr. Srečko Goljar: Kvišku sreča! — Za čast in pravice dela! — Poroke v naših vrstah. — Iz Zveze — Naša dekleta govore — Uspehi vztrajnostnega dela — D. K.: Praznik Češkoslovaške kmetijske mladine — B. Š.: Za zdravje najmlajših — Vkuhanje sadja — Zdravilne rastline — Recepti — Praktični nasveti — Odmevi iz naših vasi — Pogled po svetu — Za kratek čas

Mesečnik za kmetijsko prosveto / Izhaja vsak mesec / Celoletna naročnina Din 25.—, za člane Društev kmetijskih fantov in deklet, za katere pobere in skupno vplača naročnino društvo, kjer so včlanjeni, Din 20.— / Posamezna številka Din 2.50 / Rokopisov ne vračamo / Vse, kar se tiče uredništva, pošiljajte na naslov: UREDNIŠTVO »Grude«, Ljubljana, Tavčarjeva ulica 1 / UPRAVA je v Ljubljani, Tavčarjeva ulica, kamor pošiljajte naročnino, oglase in reklamacije (pritožbe)

Izdaja Zveza kmetijskih fantov in deklet; za uredništvo odgovarja Ivan Albrecht, oba v Ljubljani
Tiska Tiskarna Slatnar, d. z. o. z. (Vodnik in Knez) v Kamniku

Uredništvo obvešča

T. S. M. p. Tvoja članka bomo ob priliki objavili. Svetujemo Ti, da jih po objavi redno primerjaš z rokopisi, da ugotoviš v koliko imaš pravilna naziranja. Pozdravljena!

K. B. S. Prejeli. Objavimo vse. Hvala! Pričakujemo nove pošiljke. Pozdravljen!

M. B. P. Zelo lepo, da si se oglasila. Kmetijska dekleta so še posebej poklicana, da se zanimajo tudi za javna vprašanja. Tvoj članek smo Ti zaenkrat vrnili. Predelaj ga po navodilih, ki smo Ti jih poslali v pismu. Potem bomo priobčili. Pozdravljena!

T. L. M. v. Povest še ni za objavo. Beri in uči se, — dar imaš. Pošlji še ostale stvari.

S. V. Sv. M. Tvojih prispevkov zaenkrat še ne moremo priobčiti. »Vejiček« je sicer čisto lepa, vendar ima premalo vsebine in dejanja, da bi bila za »Grudo«. Pesem je slabša, prisiljena. Piši še, vsaka pot je težka. Čitaj dobre povesti in poskušaj še kaj napisati. Bo drugič več sreče! Pozdravljen!

D. K. L. Tvoja pesem je zelo dobra, ker je udarna, preprosta in razumljiva. Pride na vrsto v zimskem času. Pošlji še kaj!

K. T. G. Vidi se Ti, da hudno zasleduješ dogodke v našem življenju. »Gruda« bo zelo rada priobčevala članke o gospodarskih vprašanjih, ki zadevajo zlasti slovensko vas. Pošlji!

Le »GRUDA« piše res za nas, — razširimo jo v slednjo vas!

Za dečve

Narodno obrambno in narodno propagandno društvo »Naša skrinja« je izdalo letos knjigo (album) »Naše noše in dečve, naši športniki«, ki jo je uredila in pripravila Marija Šarcova.

Društvo ima namen ohraniti slovenska narodna oblačila, ki so že izginila iz običaja radi cenejših in praktičnejših sedanjih oblačil. Knjiga prinaša mnogo lepih risanih vzorcev narodnih noš iz Gorenjske, Bele krajine, Koroške in Primorske. Poleg tega so v knjigi vzorci oblek za športnike in letoviščarje po načinu narodnih noš in iz domačega blaga. Tudi za otroke so priloženi lepi vzorci. Vsi vzorci so prirejeni za izdelavo iz domačega platna, kakršnega so rabili naši predniki, ko še niso poznali tovarniškega blaga. — Knjiga je zelo lepo opremljena, zelo jo poživijo tudi odlomki iz naših narodnih pesmi. Za naše žene in dekleta, ki hočejo spoznati narodna oblačila, je knjiga zelo priporočljiva. Le žal, da je za naše razmere predraga; stane Din 35.—. Naroča se pri društvu »Naša skrinja« v Ljubljani.

Našim čitateljem! Radi pomanjkanja prostora smo morali članek: »Denar in njegovi sorodniki« in mnogo drugega gradiva odložiti za prihodnjic!

Vigred mine in poletje,
jesen, zima odbeži,
zvesta nam samó je GRUDA,
ki nas vodi in uči.



GRUDA

MESEČNIK ZA KMETSKO PROSVETO

6.

JUNIJ 1937.

XIV.



Delo, mladost in ljubezen

T. M.:

Mladini

*Mladina na plan,
poraja se dan
nad zemljo, ki v noč obupuje!
Zastavo razvij,
za njo naj hiti,
kdor lepšo bodočnost si kuje!*

*Veselo zapoj,
da vsi za teboj
se v goste strnejo vrste!
Naj mlada kri,
pogum kipi,
naj speši korake ti čvrste!*

*Trpeči tvoj rod
ne zna kam, ne kod,
ti kaži mu pot odrešitve!
Neustrašeno naprej,
hotenje brez mej
naj vodi do osvoboditve*

(Mladinski list)

Dr. Srečko Goljar:

Kvišku srca!

Dobra stvar postane najbolj očitna takrat, kadar ji stoji vidno nasproti slaba stvar. Dober človek pokaže svojo nadmoč nad slabim najjasneje, kadar ga zloben človek skuša smešiti, poniževati, predstavljati kot manjvrednega.

Tako je tudi z vrednostjo prosvete. Prosveta, ki razglaša vse, ki se ne pokore geslu slepe vdanosti, za neomikane, ni prava, ni dobra prosveta.

Dobra prosveta dviga — hinavska upropašča

Naloga dobre prosvete je, povečavati z vzgojo in izobrazbo moralne, politične in gospodarske dobrine naroda. Vsaka prosveta pa temu ne more biti kos, niti vsaka tega noče. Prosveta, ki širi mržnjo in sovražstvo do bližnjega, ki s potuhnjenim očesom blodi po božjih tleh, ki ne pozna srčne kulture in ne pripoznava

enakovrednosti človeka s človekom, taka prosveta ne izpolnjuje nobene začrtanih nalog, je napačna, je greh nad narodom in Bogom.

Nikdar še ni bilo vidno tako, kakor danes, kako veličastna je stavba prosvetnih smotrov, začrtanih po naših Društvih kmetjskih fantov in deklet. Mi ne učimo pokorščine ljudem, temveč zvestobo idejam; zlasti poudarjamo, da je kmetjsko delo, stoletja in stoletja do kraja izrabljano, vsečloveška potreba, pa zlasti največja žrtev ter čast kmetskemu človeku. Naglašamo, da je treba tudi kmeta spoštovati, ne se postavljati nad njim in mu zviška ukazovati.

Po tem načelu je naša prosveta res narodna, je človečanska. Zato iz naših vrst ne širimo toposti pogledov na svet, ne zapiramo razumevanja dogodkov, ne izključujemo svobodnega razmišljanja in sklepanja.

Brez svobode ni napredka

Mi dobro vemo, da brez svobode ni ničesar. Brez nje se ne more premikati pridna čebelica, brez nje ne more hiteti proti nebu bistra lastavica, ne brsteti pisano polje. Ako vse te stvari zagrneš v temo in jim postaviš meje, ne bodo izpolnjevale svojih naravnih ciljev.

S človekom pa ni drugače. Zastrto oko ne more spoznati resnice. Onemogočanje prave prosvete pa zapira pogled, ne dopušča razumu priti do tega, po čemer sleherni človek po svoji naravi, po svojem božjem poslanstvu, hrepeni. Dokler ga ne oslepe sile strasti.

Pogubnost podpihovanja strasti

Slovenija je pravkar v objemu valov strasti.

Bližnji ne pozna bližnjega, ker se ne odpove svobodi razuma, kakor se je on sam. Zaničevanje, ki nima konca, se širi do vseh, ki so spregledali in življenjske cilje našli drugod, kot v oboževanju duhovnega suženjstva. Grda beseda in hudobno dejanje kažejo vso zgrešenost takega vzgajanja in izobraževanja. Vse

tisočere in tisočere skrivnosti božje nature se zlivajo po taki prosveti v najbolj protinaravno dejstvo: v neprijateljstvo človeka do človeka, ki sta oba ustvarjena po isti podobi in ki naj oba služita isti svrbi.

Kmetska mladina! Srečna si, ker se ne priznavaš k takemu prosvetljevanju. Ker imaš za cilj bratstvo, ne mrznje, ker se učiš spoštovati slehernega človeka kot božje bitje. Ker ne težiš svojega srca s sovraštvom, tistim želom, ki srcu ne da pokoja in razumu ne pušča zdravega premisleka!

Fantje in dekleta — vaša pot je prava!

Ti dnevi, kmetjska mladina, ko spet proslavljaš lepoto svojega dela na praznikih košnje in žetve, ti dnevi izpričujejo, kako prava je tvoja pot. Pot, ki veleva širiti, večati in poglobljati nra-ve in gospodarske dobrine svojega naroda, je veličastna pot tvojega spoznanja, prostega duhovnega pritiska, naravnega tako kakor je naravna zemlja sama.

Tvoja prosveta je dobra prosveta. Zakaj iz tvojih vrst se širijo nauki, ki ne ponižujejo človeka. Iz tvojih vrst se širi nauk o vseobčem prijateljstvu in zato je prav danes svetlo vidno tvoje poslanstvo. To ti ukazuje, zbrati pod okriljem človečanskega sožitja vso vas, vse vasi, vse dežele in vse narode, ki obdelujejo polja.

Kvišku srca!



Dekleta, fantje, vsi na plan, da imel bo »GRUDO« vsak vaščan!



Za čast in pravice dela!

Slovenske vasi so zaživele. Ponosno in odločno stopa kmetska mladina, združena v svojih društvih, za svojim velikim smotrom: da pribori svojemu delu čast in pravice, ki so jih nekdanj s krvjo zahtevali Gubčevi puntarji. Slednjo nedeljo manifestirajo naši zavedni fantje in dekleta svojo pripadnost rodni grudi, ko s tekmami v kmetškem delu izpričujejo, da znajo ceniti to delo, ki nam daje vsakdanji kruh.

V slogi je moč!

Mnogo nas je že, vrste organizirane kmetske mladine rastejo, duh svobode in pravice kliče tlačeno in razdvojeno kmetško gmajno v složno in močno fronto dela. Kmetška mladina se prebujala, sama hoče vzeti v svoje žuljave roke svojo bodočnost. Ne plašijo jo napadi, ker ve, da je njeno delo pravilno, njena pot prava in njena vera v končno zmago trdna. Težko življenje jo sili, da se izobražuje, združuje — in delo ji daje pravico, da se bori za staro kmetško pravdo, za čast in pravice dela, za srečen in neodvisen kmetških dom!

V Beričevem

je zavedna kmetska mladina priredila dne 30. maja t. l. lep kmetški praznik — tekmo kosecev. Prireditelj je spravila na plan številno množico ljudi. Naši fantje in dekleta so se dobro postavili. Povorka je nudila lepo sliko mladosti, veselja in odločnosti. Tekma strumnih kosecev pa je dokazala, da naša mladina ljubi svojo rodno grudo, ceni in spoštuje svoje delo. Pripravljena je boriti se za pravice kmetškega dela, ki je danes izkoriščano. Trdna stoji v složnem delu in se ne straši napadov, ki padajo nanjo. — Sijajno uspeli kmetški praznik nas je še bolj združil in nam dal novega poguma za novo delo. Delo je smisel življenja in v delu je naša rešitev!

V Skokah

je bila veličastna manifestacija kmetškega dela, tekma kosecev Društva kmetških fantov in deklet, združena z mladinskim taborom in kolesarsko dirko. Ta praznik naših agilnih fantov

in deklet je spravil vso vas in bližnjo okolico na noge. Kakor da se je porodilo v nas novo življenje. Radostnih obrazov so prihajali kosci in grabljice. V strumno povorko so se uvrstili konjeniki, kolesarji, tekmovalci, godci, okrašeni vozovi in gledalci. Čvrsto je odkorakala mladina z vzkliki in vriski med radostnim odobravanjem gledalcev na tekmovališče.

Naša je bodočnost!

Na govorniški oder je stopil tov. Plombergar, otvoril tabor, pozdravil tekmovalce in tiščeglavo množico zbranega ljudstva. Zvezin predsednik tov. Ivan Kronovšek je v temperamentnem govoru klical mladino na delo za kmetške pravice, za boljše, lepšo bodočnost vseh delovnih ljudi. Tov. dr. Igor Rosina je poudarjal vrednost kmetškega dela in pomen mladinskega združevanja. Za tem so nastopili kosci. Ob napeti pozornosti in vzklikanju občinstva so naši fantje mahali in dokazali, da je kmetško delo vredno časti in pravice. Prvo mesto je dosegel tov. Ivo Godec.

Po tekmi kosecev so se izkazali tudi kolesarji, ki so priredili dirko, na kateri je odnesel zmago tov. Franjo Vohl.

Mladinski tabor nam bo ostal kot mejnik pri našem delu za boljšo bodočnost, ki jo more doseči le združena in ponosna ter delavna mladina!

V Šmartnem ob Savi,

pa je Društvo kmetških fantov in deklet priredilo tekmo oračev dne 6. junija, ki je bila velik dogodek za vso okolico. Daši je nastopila poletna doba in je treba garati na polju od zgodnje jutranje zarje pa do trde noči, vendar naši fantje in dekleta z veliko požrtvovalnostjo služijo svoji kmetški ideji. In vse te žrtve so jim bile v nedeljo bogato poplačane s tem, da so stopili pred ljudi in samozavestno in neustrašeno izpovedali svojo sveto voljo.

Le vkup, le vkup...

Od 2. pa do 1/23. ure se je vila izpred gasilskega doma v Šmartnem nepregledna množica ljudi, ki so vsi hiteli na tekmovališče v Krevljo. Take množice še ni bilo v naši prijazni

vasi. Na tekmovališču je goste pozdravil in voščil dobrodošlico tekmovalcem predsednik društva tov. Zajc. Za njim so govorili še funkcijonarji društva, ki so tolmačili zbrani mladini pomen kmetškega gibanja. Tovariš Blaž je govoril o pomenu tekem v kmetiskem delu, tovariš Tavčar pa je bodril kmetško mladino, naj krepko služi svoji kmetški ideji in naj se organizira v Društvih kmetških fantov in deklet!

V tej plemeniti tekmi je zmagal tov. Gregor Marn, ki je dobil v dar plug-dvojniki. Za njim so se zvrstili tov. Ivan Podboršek, Franc Dimnik, Stane Zajc in Jernej Smrajc. Vsi so dobili praktična darila, a kar je bila največja nagrada, to pa je kmetška samozavest. Vsi ti tekmovalci so samozavestno orali ledino, fantje in dekleta pa smo na zrahljano plodno zemljo posejali seme nove, lepše bodočnosti, ki mora dati naši vasi boljšega kruha.

Fantje in dekleta, le naprej! Vse množice zbranega ljudstva so potrdile, da smo na pravi poti. Le pridno urimo svoje moči, sposobnosti in sile, da bomo pripravljeni, ko pride naš čas, da maščujemo krivice, ki nam jih stoletja in stoletja vsiljuje mogočna gospoda — svojčas grofje — dandanes pa kruti kapitalisti.

V Ljubečni pri Celju

je 6. junija t. l. praznovalo Društvo kmetških fantov in deklet svoj kmetški praznik s tekmo koscev. Množice tovarišev in tovarišic iz sosednjih društev ter domačega in okoliškega ljudstva se je strnilo v povorko, ki je, vzklíkajoč kmetškemu delu in kmetški skupnosti, krenila med njivami na tekmovališče. Pod senco kostanjev so se zbrali tekmovalci in na stotine občinstva okoli predsednika domačega društva, ki je otvoril kmetški praznik.

Potomci Gubčevih puntarjev

Delegat Zveze tov. Drago Košmrlj je v pozdravnem govoru očrtal, kakšne so naloge kmetške mladine in pozival, naj vse delovno ljudstvo, zlasti mladina, sledi velikim vzorom slovenskih kmetov, Gubčevih puntarjev, ki so združeni, enotni v borbi proti tujcu-graščaku ohranili kmetški dom in s tem slovenski narod.

Za njim je govoril tov. Merslavič o pomenu kmetške organizacije in o delu v njej. Zadnji je tov. Jožep iz Vojnika odbil vse napade nasprotnikov našega gibanja. Nastopili so tekmovalci, kose so zašvitele in ob vzklíkanju navdušene množice so naši fantje v nekaj minutah pokosili travnik. — Kmetški praznik bo ostal v lepem spominu vsem, ki so se ga udeležili, naše tovariše pa je povezal v še trdnejšo skupnost.



V Št. Janžu

je bila 13. junija tekma koscev, na katero so prihiteli ljudje od vseh strani na okrašenih vozovih, na kolesih in peš. Vsa vas je bila v znamenju slavnostnega kmetškega praznika. Mlaji in slavaloki so pozdravljali udeležence. Kmalu popoldne se je začela sestavljati povorka konjenikov, koscev, grabljic, kolesarjev in občinstva, ki je krenila vriskajoča in vzklíkajoča med veselimi odobravanjem občinstva na tekmovališče.

Za našo pravdo!

Nad 3000 glava množica ljudstva je s svojo udeležbo dokazala, da je misel kmetške skupnosti, ki vodi delo naših društev, zmagala kljub vsem nasprotnikom. Po pozdravnem govoru predsednika domačega društva tov. Majena, je stopil na govorniški oder burno pozdravljen tov. predsednik Zveze Ivan Kronovšek. Njegove besede o delu kmetške mladine za boljšo bodočnost, za pravice kmetških ljudi, za zmago dela in žuljavih rok, so sprožile viharno odobravanje in pritrdjevanje. Potem so nastopili naši fantje koseci. Trava je padala v redovje, ljudstvo je vzklíkalo in bodrilo tekmovalce, ki so samozavestno in odločno dokazali, da znajo ceniti svoje delo. Prvo mesto je dosegel tov. Martin Bec, vsi ostali pa so v enaki meri pripomogli k prazniku kmetškega dela.

Kmetška mladina je s tem praznikom dokazala, da razume svoje geslo, s katerim je tov. Kronovšek končal svoj govor: »V delu in slogi vstajamo!«



Tisoči in tisoči dajejo priznanje in čast kmetškemu delu! — Vse se pridružuje kmetško-mladinskemu gibanju

V Dobrunjah

smo v nedeljo, dne 13. junija priredili tekmo koscev, da proslavimo praznik kmetijskega dela in manifestiramo našo slogo. Res je spravila tekma vso našo vas v lepo, praznično razpoloženje. Kosci, grabljice, mladina in starina se je zbralo v pestro povorko, ki je med vzkliki odkorakala na tekmovališče. Tu je zbrano občinstvo nagovoril predsednik ljubljanskega Pododbora tov. Avsec, ki je tolmačil pomen naših tekem in našega kmetijsko-mladinskega gibanja.



Dvignite kose...

Fantje so junaško zamahnili s kosami, vsi gledalci so obnemeli v napetem pričakovanju in vsakemu koscu, ki je končal, navdušeno ploskali. Prvo mesto je dosegel tov. Anton Dimnik, drugo tov. Anton Kržin, tretje tov. Ciril Anžič. Po tekmi, ki je izredno navdušila vse prisotne, našim tovarišem pa dala novega pogona za še vztrajnejše delo v naših društvih, se je razvila prijetna zabava.

Tudi naša dekleta nočejo zaostajati za svojimi tovariši. Sklenila so, da priredijo še letos v okolici tekmo žanjic, da dokažejo svojo kmetijsko zavest.

V Mirni peči

je v nedeljo 13. junija t. l. priredilo Društvo kmetijskih fantov in deklet tekmo koscev, združeno z mladinskim zborovanjem. V zgodnjih popoldanskih urah je vas zaživela. Vse je bilo na nogah. Prihajali so tekmovalci, konjeniki, kolesarji, tovariši iz sosednjih društev in velika množica ljudstva. Ob 3. uri je krenila povorka med vzklikanjem skozi vas na tekmovališče, kjer se je zbrala številna množica ljudi. V vseh je kipelo navdušenje, ki ga je rodil kmetijski praznik.

Ne hlapci, gospodarji hočemo biti!

Delegat Zveze tov. Drago Košmrlj je pozdravil tekmovalce in vse, ki so se udeležili praznika. V temperamentnem, klenem govoru je pokazal pomen tega praznika kmetijskega dela in naloge, ki čakajo mladino, da bo združena

izvojevala sebi in s tem vsemu kmetijskemu in delavskemu narodu tiste pravice, ki mu gre, da ne bo naše delo več hlapčevsko delo, temveč delo svobodnih, neodvisnih gospodarjev. V enotnosti in slogi vseh delovnih množic je naša rešitev. Iskrene in resnične besede so izzvale navdušeno odobravanje vsega ljudstva. Sledila je tekma koscev, ki se je izvršila v najlepšem redu in ob velikem navdušenju gledalcev. Prvo mesto je dosegel tov. France Zagar iz Mirne peči, drugo tov. Tončka Verbič iz Bele cerkve, tretjo Lojze Verbič iz Muhabera. Sledili so: Anton Pavlič, Muhaber; Franc Kos, Franc Černivšek, Alojz Eršte, Anton Avber, Jože Gole; Franc Zagar, Mirna peč.

Praznik je bil velika manifestacija dela in vaške skupnosti, mladini pa vzpodbuda za še uspešnejše delo in borbo za pravdo in svobodo kmetijskega naroda.

Poroke v naših vrstah

Meseca maja t. l. sta se poročili: načelnica Ženskega odseka Zveze kmetijskih fantov in deklet v Ljubljani tovarišica Tilka Zabetova iz Kaplje vasi pri Komendi z gosp. inženierjem Jožetom Kuraltom iz Črnuč pri Ljubljani in tovarišica Mici Završnikova, odbornica Društva kmetijskih fantov in deklet v Mostah pri Komendi z g. Jožetom Kepicem, orožniškim narednikom iz Komende pri Kamniku.

Novoporočencem želimo v zakonu mnogo sreče in zadovoljstva!



*Ne pozabimo »GRUDE« naše,
naj kaže pot nam v boljše čase!*



SLOVENSKA KMETSKA MLADINA NA DELU



Iz Zveze

NAŠA NAVODILA

Često se naša društva obračajo na Zvezo v stvarih, katere smo obravnavali v naših okrožnicah ali pa tudi v našem glasilu »Grudi«. Predno nam pišete, pregledajte še enkrat naše okrožnice in druga navodila. Izogibajte se stroškov in ne napravljajte si nepotrebno delo! V ostalem pa radevolje dajemo razna navodila.

OVIRE

NAŠEMU PROSVETNEMU DELU

Po nekaterih krajih, kjer obstajajo naša Društva kmetjskih fantov in deklet, skušajo nekateri ljudje na različne načine ovirati naše prosvetno delo. Deloma delajo to v svoji nevednosti, deloma iz zlobe in zaslepljenosti. Naj naših društev nikar ne plaši postopanje takšnih breznačajnih in brezvestnih ljudi. S svojim vztrajnim delom in primernim nastopom bomo sčasoma vse ukrotili. Da pa takšni junaki ne ostanejo pozabljeni, si vse točno zapišite. Tako tudi datum, način in okoliščine, ki so z nasprotovanjem v zvezi. Važnejše podatke in imena pa pošljite vselej Zvezi kmetjskih fantov in deklet, ki vodi točen seznam.

NAŠI GOVORNIKI

Na naše prireditve pošljemo po možnosti vedno svoje govornike, če nas za nje tovariška društva pravočasno zaprosijo. Če na kakšni prireditvi ni govornika, so kriva društva sama, ker smo bili o želji obveščeni zadnji hip. Opozarjamo ponovno: prijavite vsako prireditev Zvezi in svojemu Pododboru 14 dni po prej — najmanj pa en teden pred tekmo, da lahko razdelimo govornike, ker je vsako nedeljo mnogo prireditev.

PRIPRAVA ZA PRIREDITEV

Že nešteto krat smo opozorili naša društva, da se na prireditve pravočasno pripravijo. Kjer tako delajo — izvedejo priprave v redu in temeljito. Nasprotno pa druga društva občutijo pomanjkljivost priprav zadnji čas, ko jim manjka eno in drugo. Beganje po prostoru, ko že prihajajo gostje od vseh strani, je nepotrebno in tudi ne napravi najboljšega vtisa. Zato pripravite vse — pravočasno!

OCENJEVALNA KOMISIJA

Za člane ocenjevalne komisije določite najbolj razumne in spoštovane osebe. Po možnosti naj bo iz vsake vasi po eden ali ena. Za tekmo koscev je važno, da so člani komisije kosci, za tekmo žanjic pa žanjice. Določite tudi starejše osebe, ki imajo dolgoletne izkušnje. — Komisijo vodi vedno predsednik domačega društva ali pa član odbora, ki je bil za to določen. Ocenjujejo pa le člani in članice komisije, ki ne smejo imeti posebnega zanimanja za takšen ali drugačen izid tekme.

POROČILA ZA »GRUDO«

Poročila o prireditvah, posebno o naših tekmah, pošljite za »Grudo« pravočasno, če hočete, da bo objavljeno v številki, ki prireditvi sledi. Pišite na poseben list, ne v zvezi z dopisom in le na eno stran. Navedite vse, kar je važno in zanimivo za naše čitatelje.

PREDAVANJA IN IZLETI

V teh mesecih ne prirejte predavanj, razen onih, ki so krajevno važna in potrebna. Sedaj je čas naših manifestacij, tekem, dirk in izletov. Kadar imate količjak prilike, priredite izlet kamorkoli. Naj pridejo naši ljudje v svet, v druge kraje in med druge ljudi. Privoščite jim zabavo, veselje in užitek!

KOLESARSKÉ DIRKE

Mnogo naših društev prireja kolesarske dirke ob priliki raznih drugih tekem. Kjer je dovolj sposobnih funkcionarjev, dirko v tem času priporočamo. Odsvetujemo pa jo povsod, kjer bi s tem trpela ostala prireditel. Sicer pa je najboljšje, da prirejate kolesarske dirke le kot samostojno prireditev. Le na ta način lahko prireditev dobro organizirate. Površnost pa se vedno maščuje.



Naša dekleta govore

V prijaznem Celju so se v nedeljo 20. maja t. l. zbrala naša vrta dekleta kot zastopnice večine Društev kmetijskih fantov in deklet iz vse Slovenije. Zbrala so se, da se med seboj spoznajo ter da za delo pri naši organizaciji napravijo določen načrt še z večjim in globljim obsegom. To vztrajnost naših deklet moramo najtoplejše pozdraviti, saj so to prvi znaki, da so začela v javnosti nastopati kmetijska dekleta. In vprav naša kmetijsko-mladinska organizacija je edina izmed mnogih, ki daje v svojem programu in delu najbolj odprto pot tudi kmetijskim dekletom in ženam. Ona jim daje vse možnosti, da se izobrazijo in vzgojijo, čeprav imajo v ogromni večini le ljudske šole. Vendar so v življenju postavljene pred izvršitev težkih in mnogokrat odgovornih nalog. Često pridejo v težje razmere kot tiste, ki so si v raznih šolah pridobile primerno izobrazbo.

Vse so pripravljene ...

Zato se danes naša dekleta v polni meri zavdajo, da jim je organizacija potrebna ter da je njihova dolžnost — združeno delati in se boriti proti vsem, kar bi jih med seboj slabilo in proti vsem tistim, ki jih gledajo še vedno kot manjvredne ljudi. Taki sestanki pa so potrditveni in klic, da je kmetijsko dekle pripravljeno dati za izboljšanje življenja našim ljudem vsa svoja moč, voljo in razum.

Na tem lepem sestanku je tajnica Ženskega odseka Zveze tov. Milena Petovarjeva obravnavala važne naloge, ki čakajo naša dekleta v vzgojnem in zdravstvenem pogledu. Saj bomo imeli zdrav in dobro vzgojen narod le ob skrbnih in izobraženih materah. Zato je sveta dolžnost vseh naših deklet, da se v tem oziru pripravijo in delajo v tem pogledu v javnem življenju in v svojih domovih.

Prav tako je tudi predsednik Zveze tov. Ivan Kronovšek v svojem govoru povdarjal odgovorno nalogo, ki jo morajo vršiti naša dekleta. Pri svojem delu bodo morala marsikaj odvreči ter sprejeti za svoje le to, kar je zdravo in naravno. Prav tako bodo morala spraviti svoje življenje in delovanje v sklad z našo miselnostjo ter si končno utrditi naše skupno stališče do vseh pojavov in v javnem življenju.

Podnačelnica Ženskega odseka Zveze tov. Lojzka Jarnovičeva je nato podala poročilo o delovanju ženskih odsekov naših društev v minuli dobi. Iz njega je bilo razvidno, da so šla naša dekleta pri svojem delu preko vseh ovir in tako pripomogla k izvedbi najrazličnejših ženskih tečajev, razstav, predavanj, izletov in

podobnih prireditev. Ne samo v besedah in napisanih programih, temveč z delom in v dejanju dokazujemo svojo zavest in veliko važnost in uspehe naše organizacije.

... za odločno borbo

Vse zbrane tovarišice so pri posameznih poročilih prav živahno posegale v razpravo in pokazale svojo polno razumevanje do vsega, kar imajo za nalogo naša društva in njihovi ženski odseki. Iznesle so tudi mnoge želje glede organizacije in podrobnega dela.

Ta sestanek nam je živo potrdil naše pogoste trditve, da se kmetijska dekleta čutijo dolžne širiti in poglobiti svoje znanje ter stati združene s tovariši-fanti odločno na braniku naših zahtev, ki vsebujejo enakopravnost in upoštevnanost vseh ljudi.

Uspehi vztrajnega dela

Ormož. Tretji redni občni zbor ptujskega Pododbora Zveze kmetijskih fantov in deklet se je vršil 23. maja t. l. v Ormožu v Skorčičevi dvorani in je bil prav dobro obiskan po delegatih včlanjenih društev.

Preds. tov. Tomažič je ob otvoritvi pozdravil vse navzoče, poimensko še preds. Zveze tov. Ivana Kronovška ter tov. dr. I. Rosino. Nato so posamezni funkcionarji podali svoja poročila o delu v pretekli poslovni dobi, ki je bilo žilavo vztrajno.

Pododbor je imel 7 rednih sej, dve zborovanji, tabor s povorko, tekmo koscev in kolegarsko dirko, poučni izlet, tečaj za fante in tečaj za dekleta. Poleg gornjih so posamezna društva priredila večje število članskih sestankov, predavanj, iger, izletov in drugih prireditev.

Pri volitvah je bil z vzklikom enoglasno izvaljen sledeči odbor: predsednik *Joško Tomažič*, Vitan; podpredsednik I. *Alojz Ekart*, Starše; podpredsednik II. *Anton Horvat*, Mostje; tajnik *Franc Mlinarič*, Vitan; blagajnik: *Ivo Šavora*, Središče; načelnica Ženskega odseka *Rezika Vindiš*, Rošnja; podnačelnica *Rozinka Borko*, Obrež; nadzornika: *Ivo Skorjanec*, Središče in *Martin Ogrizek*, Št. Janž, ter od vsakega društva po en odbornik.

Tovariša delagata sta v svojih govorih orisala stanje kmetijsko-mladinskega pokreta in smernice, po katerih bomo naše cilje lahko dosegli, nakar se je razvila živahna debata o delu v bodoči poslovni dobi, za katero smo sestavili obširen delovni program.

D. K.:

Praznik Češkoslovaške kmetske mladine

Letos praznuje češkoslovaška kmetska stranka (agrarci) 40 letnico svojega obstoja, kmetska mladina pa 30 letnico, odkar so bile osnovane prve kmetsko-mladinske organizacije.

Da proslavimo ta dvojni jubilej, so pripravili v Pragi, glavnem mestu Češkoslovaške republike, mnoge svečanosti, proslave in zborovanja. Najveličastnejši pa je bil kongres (zborovanje) kmetske mladine, ki se je vršil 23. maja t. l.

Veličasten mladinski praznik

Kmetska mladina iz vseh delov države je prihitela v glavno mesto, ki je bilo čez noč popolnoma spremenjeno. Vedno novi in novi vlaki so vozili brezštevilne množice kmetskih fantov in deklet, ki so prispeli na svoj kongres, da pokažejo moč in veličino svoje organizacije, da manifestirajo svojo enotnost, slogo in pripadnost domači grudi. Prinesli so s seboj pesem in veselje, pokazali so vso svojo prekipevajočo mladost. Preplavili so vse veliko mesto in ga spremenili v

živopisani travnik cvetja, zelenja, narodnih noš, petja, vriskanja in vzklikanja. Vršile so se povsod različne igre, predstave, zborovanja ter predavanja, otvorjena pa je bila tudi velika poljedelska razstava. Najveličastnejša in nepozabna pa je bila mogočna povorka skozi mesto.

80.000 mladih borcev na pohodu

Nad 80.000 kmetskih fantov in deklet, vsi v pestrih narodnih nošah, obdani z zastavami in zastavicami, prapori, venci, slavoloki, je pojoč in vzklikajoč korakalo po praških ulicah. Ure in ure se je vila vrsta, vedno večje navdušenje, pesem, godba in zopet nove vrste mladine, vesele, ponosne, enotne. Tako silne, mogočne manifestacije Praga menda še ni doživela, kot jo je pokazala v tistih dneh združena kmetska mladina iz Češke, Slovaške, Moravske, Šlezije in Podkarpatske Rusije. Bila je to veličastna slika zdravja, moči, sloge in kmetske zavesti češkoslovaške kmetske mladine.



Kot morje valovijo ogromne množice brhkkih deklet v narodnih nošah — članic naše sorodne češkoslovaške organizacije v ogromni povorki po praških ulicah



NAJVIŠJA POČASTITEV NAŠE ORGANIZACIJE. Ob priliki velikanskih svečanosti v Pragi, ki so se vršile v proslavo 30 letnice obstoja in delovanja češkoslovaške kmetско-mladinske organizacije, je bral praški kardinal Kašpar slavnostno sv. mašo za udeležence proslave v katedrali Sv. Vida v Pragi. Tekom ene ure je bilo pri službi božji nad 35 tisoč vernikov — naših somišljenikov. — Slika nam kaže prihod kardinala Kašparja iz katedrale, predno je podelil svoj blagoslov vsem udeležencem proslave. — Na desni strani kardinala je predsednik češkoslovaške kmetске (agrarne) stranke poslanec Beran, na levi pa predsednik češkoslovaške kmetско-mladinske organizacije tovariš Vaclav Lednický.

Češkoslovaško kmetско gibanje

Kakor pri nas, je tudi na Češkoslovaškem kmet do l. 1848. tlačanal tujim in domačim plemičem. Kmetски stan je bil brez pravic. Plemič in cerkev sta bila gospodarja zemlje, kmet jima jo je obdeloval. Posvetna in cerkvena gosposka mu je ubijala v glavo, da je tak red od vekomaj in zato edino pravilen. Med tlačanim ljudstvom pa je zorela in rastle zavest, da se mora kmetски človek združiti in zahtevati svoje pravice. In kakor pri nas, so se tudi češki in slovaški kmetje v mnogih puntih skušali otresti plemiškega jarma.

Rešitev v lastni stranki

Ko so l. 1848. dobili kmetje vsaj nekaj pravic, je imelo meščanstvo že velik vpliv na politično življenje. Kmetje še niso imeli svojih političnih organizacij, zato so vstopali v gosposke stranke. Te stranke se niso brigale za kmeta in nje-

gove koristi, temveč so iskale samo svoje strankarske koristi in koristi raznih koritarjev. Kmetски ljudje so spoznali, da v teh gosposkih strankah zanje ni mesta. Ustanovili so svojo kmetско stranko, ki naj bi res skrbela za njihove koristi. Najprej je bilo treba češko vas gospodarsko dvigniti, da je lahko konkurirala tujim deželam. Zato so se kmetje najprej gospodarsko organizirali. Njih stanje se je zboljšalo, da niso bili več odvisni od mestnega kapitala in bank. Tako se je krepila v njih stanovska zavest. Kmetско gibanje je rastle. Meščanske stranke so videli v tem nevarnost zase in so začele vse brez izjeme napadati kmetско stranko. — Tedanji voditelj kmetov Antonin Švehla je dal idejne temelje češkemu kmetskemu gibanju. Tudi kmetška mladina se je začela organizirati. L. 1907. je bil prvi kongres češke kmetске mladine. Njihove organizacije so takrat štejele 5.000 članov, danes pa šteje češkoslovaška kmetско-mladinska organizacija 150.000 članov.

Nova država — nove razmere

Med svetovno vojno se je tudi češka kmetijska stranka borila za narodno osvoboditev, saj je bil češki kmet od tujcev Nemcev gospodarsko in narodno zatiran. Po prevratu so si Čehi in Slovaki borili samostojno državo. Kmetijsko (agrarno) stranko so čakale v izpremenjenih razmerah nove naloge. Češka kmetijska stranka, katere idejni in politični voditelj je bil sedaj že umrl Antonin Švehla, se je združila s slovaškimi kmetijskimi organizacijami, ki jih je vodil sedanji ministrski predsednik doktor Milan Hodža in se preobstovala v »Češko-slovaško republikansko stranko«. Njen politični program je demokracija, to se pravi: ljudstvo ima vse pravice. Glavno njeno načelo pa je: zemlja pripada tistim, ki jo obdelujejo. Stranka, katere jedro tvorijo srednji in mali kmetje, ki jih je povsod največ, in ki so povsod tudi najbolj izkoriščani, skrbi za gospodarski in prosvetni dvig kmetijskega ljudstva, zastopa in zagovarja njegove interese in se bori proti izkoriščanju kmeta od mestnega kapitala. V demokratični

državi kot je Češko-slovaška, kjer ima ljudstvo svobodo, je kmetijska stranka najvažnejša.

Plačilo za napore in trpljenje

Kmetijski ljudje na Češko-slovaškem dobro čutijo vpliv svoje stranke na državno oblast. Za svojo borbo in trpljenje, za vse napore in žrtve, ki so jih spremljale pri delu v mladinski organizaciji in v njihovi stranki, so dobili za doščeno. Ves trud jim je bil bogato plačan. Bolj so veseli in zadovoljni kot mi, kajti oni so upoštevani in svobodni. Zato so ponosni in živijo srečno — njihova čast je oprana — pravica izvojevana.

Tovariški češko-slovaški mladinski organizaciji iskreno čestitamo k 30 letnici in velikim uspehom in jim želimo prav iz srca srečno bodočnost!

Naj bi bila njihova organizacija za vzgled tudi našemu kmetijsko-mladinskemu gibanju, posameznikom — našim pripadnikom in pripadnicam pa bodri lo še za nadaljnje vztrajno delovanje, da si priborimo, kar želimo!



Iz veličastne proslave v Pragi. — Skupina krepkih zastavonoš z našimi zelenimi prapori



KMETSKA ŽENA IN DEKLÉ, ZA NJENE ROKÉ IN SRCÉ

B. Š.:

Za zdravje najmlajših

**„Kakor se mlado
drevesce nagne,
tako bo rastle
staro drevo“**

Skrb za najmlajše ni majhna reč. Od prvih let življenja je odvisen ves poznejši razvoj. Otrok, za katerega v rani mladosti niso dobro skrbeli drugi, predvsem mati, ne bo mogel nikdar pozneje skrbeti prav za se. Kdor kot otrok ni bil deležen ljubezni, je tudi kot dekle ali fant ne bo znal dajati. Kar se v mladosti zamudi, se v starosti več ne pridobi. Najbolj velja to za zdravje.

Nikdar ni človek bolj ogrožen od boleznih kot v prvem letu svojega življenja. Najboljše varstvo pred njimi sta materino mleko in skrb za otroka.

Vsaka mati naj doji svojega otroka

Nobena hrana ni vredna toliko kot materino mleko. V njem so vse snovi, ki so potrebne za otrokovo rast in razvoj v prvih mesecih, v njem so protistrupi proti boleznim. Otroci, ki so hranjeni s tujim, kravjim mlekom, mnogo lažje obolijo in boleznih mnogo težje prestopajo kot naravno hranjeni. Slabo je, če hrani dojenčka babica ali starejša sestra s kravjim mlekom, vodo, kruhom, med tem, ko dela mati na polju. Dojiti je treba pametno, vsake 3 ure, 6 krat dnevno, točno ob uri približno po deset minut, ponoči nič. Red v hrani, zdravje brani. V tem redu je za malega človeka rešitev, zdravje in prva šola. Ta red koristi tudi materi. Zato naj se ga mati drži, tudi kadar ji to ni prav lahko. Ko dela na polju, naj bo otrok z njo. V senci, v košari, na svežem zraku ga bo najlažje očuvala pred nevarnostmi

vročih poletnih mesecev. Nevarnosti, ki imajo svoj vzrok v poletni vročini, posebno v soparici in v nepravilni prehrani, so velike. Zato ker jih podcenjujemo, nam umira leto za letom sredi poletja deca, ki bi mogla in morala živeti.

Umiranje dojenčkov poleti

Nobena dobra mati ne prezre izpremenjenega vedenja svojega malega, ko ni več prav zdrav. Driska in bljuvanje sta pa že resna znaka bolezni, ki je posledica vročine in nereda, nepravilnosti v hranjenju. Dojenček, ki je dobil sredi poletja drisko, je nevarno zbolel. Da bi bolezen ne napredovala, naj se dojenček posti 9, v težkih slučajih več, tudi 18 ur. V tem času ne sme dobivati mleka, pač pa mora dobivati mesto njega svetel ruski ali lipov čaj brez sladkorja (dober je čaj s saharinom). Mati si naj ta dan, ko ji otrok ne pije iz prsi, iztiska mleko, da ji ne bi zastalo. Mleko vsahne ženi, ki ne doji. Na navadno prehranjevanje (materino mleko, vsake tri ure) se je treba vrniti zelo previdno, v zelo majhnih obrokih. Ker, če se bo mali, izstradan po postu, takoj preobjedel, bo z njim še slabše, kot je bilo. Zato naj dobi v prvih obrokih po onih 9, oziroma 12, 15 ali 18 urah posta, samo malo materinega mleka in poleg mleka še čaja, da se ne bi izsušil. Če post ni pomagal, je treba poklicati takoj brez obotavljanja zdravnika. V vročem poletju se neznanje in zanikrnost v ravnanju z dojenčkom še posebno hitro maščuje. Proti vročici, ki jo je otrok dobil radi poletne vročine in soparice, naj daje mati otroku mrzle obkladke in kopelji.

Mati naj otroka ne odstavi od prsi sredi poletja. O prehodu na mešano

hrano, o važnosti dobro premečkane zelenjave za starejšega dojenčka se bomo pogovorili drugič.

Zdrava in pametna mati — zdrav in pameten rod

Da bi otrok dobro napredoval, ga je treba dobro negovati. Prvi zakon dobre nege je snaga. Čist mora biti dojenček, čisto mora biti vse, kar pride z njim v dotiko. Mati naj malega od prvih dni, ko je odpadel ostanek popkovine, pa do dovršenega prvega leta vsak dan na tešče okoplje v mlačni vodi. Skopan otrok se



dobro počuti, laže diha in boljše raste. Temenice (debelo skorjo), ki so se napravile na glavi, je treba zmeščati (glavica se preko noči ovije v krpo, namočeno v olju) in oprati, ne pa pokrivati s toplimi kapicami.

Mati naj otroka ne povezuje kot razbojnika — prost naj bo mali, le nalahno

Vkuhavanje sadja

Ko vkuhavamo sadje, ga ne smemo imeti nikoli nad odprtim ognjem. Zato vkuhavamo vedno pri zaprtih obročih na plošči štedilnika. Steklenice in posode, v katere devaš vkuhano sadje, morajo biti čiste. Umivati jih ne smeš v mastni vodi in tudi ne brisati z mastnimi cunjami. Predno jih boš rabila, jih dobro posuši, ter jih dobro segrej nad štedilnikom. Ko napolniš posode z vročo mezgo, počakaj, da se ohladi. Da se bo napravila po vrhu trda kožica, posuj mezgo z zdrobljenim sladkorjem. Potem posodo dobro zaveži s pergamentnim papirjem, ki si ga zmočila v vreli vodi in ga poprej dobro zbrisala.

KDAJ JE MEZGA KUHANA

Iz vkuhanega sadja dobimo mezgo. Kdaj je kuhana, se prepričaš na sledeči način: Ko se ti zdi, da jo kuhaš že dovolj časa, jo nekoliko odvzemi in jo daj na krožnik. Pusti, da se ohladi. Če boš videla, da se je preko mezge

povit, v vročini nagec, le ponoči prekrit. Solnči naj ga, seveda počasi, previdno — najprej minuto, dve. Sonce daje vsemu živemu moč, za bolne je zdravnik, za zdrave skrbnik. Zibanje je škodljivo. Muhe niso le nadležne, temveč tudi nevarne. Prav isto velja za tiste tete in botre ter sosede, ki imajo največ povedati in vedo vse najboljše takrat, ko ne gre za njihovega otroka.

Opijanje in uspavanje dojenčka z alkoholom ali makom je greh nad njegovim življenjem.

Znanje je moč

Naša dekleta se morajo pravočasno pobrigati, da ne bo med njimi nobene, ki bi postala mati, ne da bi dobro znala skrbeti za svojega otroka. Zato povabite zaščitno sestro, babico ali zdravnika, ki pozna naše prilike in ki ima razumevanje za nas (vsi ga nimajo), da bi vam predavali o vprašanih, ki vas zanimajo in ki so vaša.

Če bodo rastli najmlajši na kmetih v lepših in boljših prilikah kot rastejo sedaj, bo dočakala slovenska vas resnično lepše in boljše čase. Dekleta se morate zavedati, da je od vas mnogo odvisno. Rekli bi, da je od vas odvisno več, kot od nas fantov.

napravila tanka kožica, ki se z dotikom prsta ne pretrga, je mezga kuhana in jo brez skrbi spraviš v posodo.

PAZI NA ČISTOČO

Pri vkuhavanju sadja je glavno, da ne rabiš ničesar, kar je bilo v dotiku z mastjo (ponve, kuhlalice, žlice in podobno) ter ga spraviš vse v čiste posode. Mezgo shranjuj v svetlem in zračnem prostoru.

● *Mezga iz borovnic.* Na en kilogram borovnic vzamemo $\frac{3}{4}$ kg sladkorja in damo skupaj v čisto kozico (ponvico). To pustimo vreti in medtem snov večkrat premešamo. Ko je mezga kuhana (prepričaš se po gornjem nasvetu), spravi še vročo v kozarce. Borovnice so sočne in morajo vreti več ur (3—4).

● *Mezga iz jagod.* Mezgo iz jagod napravimo na isti način in z isto množino kakor pri borovnicah. Le, da so jagode kuhane mnogo poprej.

● *Jagode za zimo* pripraviš lahko tudi takole: 1 kg jagod in 1 kg sladkorja (kristalnega) mešaj neprestano 3—4 ure. To zmes nadevaj — ne da bi kaj kuhala, torej surovo — v čiste kozarce, katere zaveži s pergamentnim papirjem. Tako pripravljene jagode imajo še pozimi popolnoma svež okus.

Zdravilne rastline

Kljub napornemu delu v poletnih mesecih, ne pozabite na svojo domačo lekarno. Porabite vsako priložnost in spotoma ali kakorkoli nabirajte zdravilna zelišča, katera imate v domačem vrtu ali pa tiste, ki rastejo po travnikih, njivah in gozdovih. Saj veste, da so skoro vsa zdravila pripravljena iz rastlin, katera morate zelo drago plačevati.

● *Žajbelj* ali kot mu ponekod pravijo kadulja, je zelo upoštevana rastlina. Listje nabiramo do polovice julija in ga v senci posušimo. Žajbljev čaj zelo pomaga pri katarjih, kašlju in pri zasluženosti v vratu. Uspešno zdravilo pa je tudi za bolna jetra in dobro sredstvo proti driski.

● *Rman ali mezinec*. Cvetje in listje nabiramo in oboje posušimo. Rmanov čaj krepi želodec, pomaga pri črevesnih boleznih in pri malariji. Dobro deluje pri krvavem kašlju. Vsak dan ga popijemo po eno skodelico. Če ne moremo spati ali če smo vsled kakšne prestane bolezni zelo oslabei, je rmanov čaj zelo priporočljiv. Če primešamo rmanu nekaj pelina, dobimo čaj, ki je odlično zdravilo pri obolenju pljuč in prsne mreže. Dajte ga starejšim otrokom, ki močijo posteljo.

● *Bezeg* prištevamo med naše najboljše zdravilne rastline. Če skuhamo suhe bezgove liste ali jagode in dodamo polovico lipovega cvetja ali kamile in eno do dve žlički limoninega soka, dobimo zelo dobro sredstvo za potenje pri močnih prehladih, gripi in glavobolu. Priporočljiv je tudi pri vnetju srednjega ušesa, pomešan z medom pa je bezgov čaj učinkovit pri kašlju in katarju.

● *Za obkladke*. Čaj iz suhih listov je dober za obkladke in takšen lajša bolečine pri oteklinah, pri bolečinah ledvic in pri nezadostnem izločevanju seča.

● *Bezeg* zmešan z orehovim listjem kuhaj 5 minut v rdečem vjnu, ki je pomešan z vodo in dobiš izvrstno sredstvo proti škrofulozii.

● *Posušene bezgove jagode* so zelo dobro sredstvo proti driski. Jemo jih večkrat na dan, približno 8—10 krat.

● *Čaj iz bezgovih korenin* pa zelo pomaga pri vodenici in pri vseh težavah, ki so v zvezi z izločevanjem seča.

● *Mazilo za opekline*. Cvete šentjanževih rož (spoznaš jih, če cvet med prsti stisneš — priteče rdeč sok), namoči v namizno olje in deni dobro zamašeno steklenico 3—4 tedne na sonce. To olje je zelo priporočljivo za opekline in tudi za druge bolečine. Iz tega olja tudi lahko pripraviš mazilo. V tem primeru raztopi v peči ali na štedilniku čebelni vosek, katerega primešaš primerno količino omenjenega olja. Nato pusti, da se ohladi, nakar spravi mazilo v čisto škatljico.

Recepti

● *Juha iz grahových luščin (stročja)*.

Lupine luščene graha navadno mečemo v smeti, vendar je juha, pripravljena iz njih, prav dobra. — V lonec z mrzlo vodo daj oprane (prazne, brez zrnja) luščine. Pusti, da ti precej časa vro. Medtem napravi na masti prežganje, ki si mu dodala drobno zrezano čebulo in česen. Na to vlij vodo, v kateri si kuhala luščine. Dodaj peteršilj in malo zelene, korenček, če imaš malo cvetače (karfijole) ter soli. V to zakuhaj malo riža, ter nazadnje s poprom zacini.

● *Zaloga za zimo*. Grahove luščine si lahko pripravimo tudi za zimo. Takrat nam posebno primankuje primernih stvari za kuho. Luščine posuši v senci, potem bo juha prav tako okusna kot iz svežih luščin. Spravi pa jih v primerno vrečico na suh in zračen prostor.

● *Priprava sočivja*. Kadar kuhaš grah z rižem ali pa grahovo juho, obreži z nožem vrhnje zelene plasti luščine (stroka) in jih uporabi z zrnjem vred. (Pri grahu je trda lupina le v spodnjih plasteh na notranji strani luščine — okrog zrnja). S tem boš pridobila na okusu in na količini. Saj so vitamini (snovi, ki so za življenje in zdravje potrebni) pri zelenjavi navadno v vrhnjih plasteh, tik pod kožo. — Zavaljo tega zelenjave, kakor korenček in podobno, nikoli ne lupi, temveč očedi in dobro operi.

Praktični nasveti

● *Popravek*. Tiskarski škrat nam je v zadnji številki pod to rubriko zmešal dve vrsti. Zamenjani sta prvi vrsti prvega in petega nasveta, kar so naši čitatelji gotovo že sami popravili.

● *Škodljivi na zelju*. Uši prav rade napadajo zeljnate sadike. V rosi jih potresi večkrat s pepelom. Če pa to nič ne pomaga, pa jih potresi v suhem vremenu z živim (negašenim) anonom.

● *Ne pregrevajte gob*. Jedila, ki jih pripravljaj iz gob, ne smeš nikoli pregreti — to je, da bi jih skuhala za kosilo in jih zvečer še enkrat pregrela. Pri takih pregretih gobah se namreč tvorijo in razvijajo neke strupene snovi, ki so našemu zdravju zelo škodljive.



DOBRUNJE

7. marca t. l. smo imeli fantje in dekleta našega Društva kmetijskih fantov in deklet tretji redni občni zbor ob veliki udeležbi članstva. Po izčrpnih poročilih o delu v preteklem letu smo izvolili za bodočo poslovno dobo sledeči odbor: predsednik *Ciril Anžič*, podpredsednik *Anton Cimerman*, tajnica *Ivanka Žabjek*, blagajnik *Anton Babnik*, načelnik dramatičnega odseka *Anton Kržin*; nadzornika: *Franc Grum* in *Alojzij Miklavc*. Trdno smo prijeli za delo in zastavili vse sile, da pridemo tudi mi, kmetjsko ljudstvo do svojih pravic! Vestno prirejamo mesečna predavanja. Do zdaj je predaval tov. Anton Kržin o zgodovini človeške družbe in tov. Urška Miklavc o kmetjskem dekletu in materi. Tudi o »Grudi« smo razpravljali. Zelo se nam dopade in jo radi beremo. I. Ž.

ŠENKOV TURN

Naše Društvo kmetijskih fantov in deklet je imelo svoj V. redni občni zbor dne 20. marca t. l. Pri volitvah novega odbora je bil izvoljen sledeči odbor: za predsednika tov. *Viktor Kristan*, podpredsednico tov. *Metka Sršen*, tajnika tov. *Franc Marn*, blagajnika tov. *Franc Sršen*, načelnika dramskega odseka tov. *Franc Kristan*, načelnico ženskega odseka tov. *Metka Sršen*. Poverili smo delo odboru, kateremu zaupamo, da bo v tekočem letu skupno s članstvom doprinesel kar največ k živahnemu delovanju in uspehom naše organizacije.

SKARUČNA

V nedeljo, dne 21. III. 1937 je imelo naše Društvo kmetijskih fantov in deklet tretji občni zbor. Novi odbor je bil izvoljen iz sledečih tovarišev in tovarišic: predsednik *Ludvik Kosec*, popredsednica *Marica Oselj*, tajnik *Mirko Vode*, blagajnik *Matevž Pustovrh*; odborniki: *Jože Stare*, *Alojzij Žgajnar*, *Franc Oselj*, *Čilka Zun* in *Milica Zor*. Nadzornika pa sta tovariša *Franc Polacek* in *Alojzij Drešar*. V bodoče bomo še z večjo vnemo delovali v našem lastnem društvu za skupen napredek vaščanov.

FRANKOLOVO

Deveti redni občni zbor našega društva se je vršil v nedeljo, dne 21. marca t. l. Iz poročil tovarišev odbornikov je bilo razvidno živahno delovanje, kljub vsem oviram, ki so se

postavile društvu, predvsem zato, ker društvo nima na razpolago potrebne dvorane. V pretekli poslovni dobi je društvo med drugimi priredilo tekmo koscev, trgatev, Gubčevo proslavo, izlet na Lindek itd. Udeležilo se je tudi podoborovih prosvetno-organizatoričnih tečajev z dvema tovarišema in dvema tovarišicama. Za prihodnjo poslovno dobo smo izvolili v odbor te-le tovariše in tovarišice: predsednik *Bernard Bračič*, podpredsednik *Franc Žnider*, tajnica *Pavla Medved*, blagajnik *Franjo Žnider*, odborniki: *Stanko Jošt*, *Stanko Skrlounik*, *Ivan Vrenko*, *Karel Brecl*, revizorja *Franc Potočnik* in *Mila Štukelj*. Nato smo se pogovorili še o bodočem delu, katero mora v vsakem oziru še prekašati dosedanje!

ŠT. JANŽ NA DRAVSKEM POLJU

Naše Društvo kmetijskih fantov in deklet je v nedeljo 4. aprila polagalo račune enoletnega dela. Sklenili smo, da naše delo v bodoče še bolj poživimo. V novi odbor smo izvolili za predsednika tov. *Alojzja Ekarta*, za podpredsednika tov. *Martina Ogrizka*, za tajnico tov. *Jožico Bandur*, za blagajničarko tov. *Angelo Tement*; za odbornike tov. *Jakoba Krepšla*, *Jakoba Pulka*, *Janeza Ogrizka*, *Franca Bandura* in *Rudolfa Vindiša*, za nadzornike *Ano Tement* in *Julijano Pulko*.

ŠT. PETER NA MEDVEDJEM SELU

III. redni občni zbor našega Društva kmetijskih fantov in deklet se je vršil 4. aprila t. l. Po izčrpnih poročilih o delu preteklega leta je predsednik Zveze tov. *Ivan Kronovšek* očrtal ideje, pomen in delo našega kmetjsko-mladinskega gibanja. Izvolili smo novi odbor, v katerem je tov. *Jurij Turnšek* predsednik, *Franc Strašek* podpredsednik; ostali odbor pa tvorijo tov. *Alojzij Zabav*, *Janez Kužnar*, *Miha Jager*, *Stanko Stojan*, *Leopold Strašek*, *Franc Struklec*, *Zofija Debelak*, *Anica Tadiņa*, *Janez Škodič* in *Janez Plevnik*; nadzornika sta tov. *Josip Strašek* in *Pavla Turnšek*. V bodoče bomo še vztrajneje delali za izobrazbo in pravice naše vasi!





Pogled po svetu

Dostikrat primerjajo današnji čas z onim pred izbruhom svetovne vojne. Mir, ki ga še uživamo, se nam ne zdi nič več trajen in ob vsakem mednarodnem sporu se bojimo, da bomo potegnjeni v novo svetovno klanje. Obenem vidimo, kako se v nekaterih državah načrtno dela vojno razpoloženje, kako se posebno mladini vceplja sovraštvo in preziranje do drugih narodov in kako se izrablja ljubezen do domovine, da z njo opravičujejo pohlep po tuji zemlji. Vse to nas sili, da tem bolj resno razmišljamo o mednarodnem položaju, da širše ustvarimo v vsem pravo sliko in da se končno odločimo za idejo miru tudi kaj storiti. Prekrižanih rok se ne moremo boriti proti ničemu, tudi proti vojni ne.

Mi hočemo mir

V Evropi je odvisen mir v prvi vrsti od razmerja in sporazuma velikih držav, katerih interesi se v gotovih rečeh ujemajo, v drugih pa zopet nasprotujejo in to ne samo v Evropi, ampak po vsem svetu. Srednje in male države imajo šele drugoten pomen. Priključijo se lahko mirovni politiki te ali one velesile in s tem to politiko okrepijo, glavna njihova naloga pa je, da znajo urediti razmerje med seboj, da odstranijo vse vzroke, ki bi lahko med njimi povzročili resne spore. Zavest njihove podrejenosti nasproti velesilam (Angliji, Franciji, Nemčiji, Italiji, Rusiji, Japonski, Ameriki) jim narekuje v njihovi politiki dvoje načel, ki sta osnovne važnosti za njih obstoj. To sta: pripadnost ter zvestoba »Zvezi narodov« in ideja nedeljivosti miru, oziroma kolektivne (skupne) varnosti.

Društvo narodov v Ženevi je do sedaj edina ustanova med državami, ki pri-

znava tudi malim državam enakopravnost in ki ima namen urejati skupno vsa vprašanja, ki nastajajo v življenju držav. Četudi se mu ne posreči vedno urediti na miren način mednarodnih sporov, niti ne more vedno nuditi malim državam tiste zaslombe, ki bi si jo te želele, je vendar močna opora miru in osnova za bodočo boljšo ureditev mednarodnega življenja.

Kolektivna (skupna) varnost obstoja v tem, da sklepajo države take pogodbe, ki ne izključujejo nikogar in katere jamčijo vsem, ki pogodbo sklenejo, skupno pomoč za slučaj napada od katere druge države. Za male države je to posebno važno, ker jim dajejo te pogodbe možnost učinkovite obrambe, kajti le njihova lastna armada proti napadu kakšne velesile ne bi zadostovala. Tistim državam pa, ki pripravljajo v



General Miaja,
poveljnik vladnih čet

bližnji bodočnosti napad na katero drugo državo, seveda take pogodbe ne pri-
jajo. Želele bi, da bi bila napadena
država osamljena in se zato proti za-
misli kolektivne varnosti borijo (naj-
bolj Nemčija in Italija).

Če pogledamo na dogodke zadnjih
tednov, vidimo, da je še vedno pozor-
nost vsega sveta obrnjena na državo, za
katere usodo se zanimajo tudi Slovenci
— to je

Španija

Že eno leto divja tam državljanska
vojna, ki so jo začeli španski bogataši na
deželi in v mestih zaradi tega, ker so po
porazu pri volitvah izgubili oblast. Do
sedaj je bilo ubitih okoli 350.000 ljudi,
porušenih mnogo mest, površina plodne
zemlje se je zmanjšala na polovico in
od 3 $\frac{1}{2}$ milijonov glav živine je ostalo
le še 2 $\frac{1}{2}$ milijona. Gotovo bi španska
vlada že večkrat premagala upornike, če
ne bi dobivali ti neprestano pomoči od
tujih držav, ki si obetajo od zmage
upornikov velikih gospodarskih koristi.
Tako se bori proti španski vladi, ki jo
podpira velika večina španskega nara-
da, na strani upornih generalov le malo
pravih Špancev. Večino tvorijo Maro-
kanci iz Afrike, vojaki tujske legije in
italijanski ter nemški »prostovoljci«. Na
pobudo angleške in francoske vlade so
velesile osnovale poseben »odbor za ne-
vmešavanje«, ki naj bi skrbel za to,
da se španska vojna ne bi razširila
na druge države, in da se druge dr-
žave v špansko vojno ne bi vmešavale.
Svojo nalogo pa ta odbor le slabo
vrši, ker kljub njegovim prizadevanjem
na debelo tihotapijo v Španijo orožje
in tudi vojake. Tako imajo še vedno
Italijani svoje posebne oddelke »črne
strelce«, Nemci pa tvorijo jedro upor-
niškega letalstva, ki spreminja bogata
španska mesta v razvaline. Zdi se, da
vojne še ne bo kmalu konec, ker so eni
kot drugi odločeni boriti se do zmage.
Trenutno ima več uspehov poveljnik
upornikov general Franko, toda špan-
ska vlada si svojo armado komaj ustvar-
ja, in ko bo poslala na bojišče 2 milijo-
na novih vojakov, ki se sedaj že vežbaio,



General Franco,
voditelj španskih upornikov

se vojna sreča kaj lahko prevrne. Jugo-
slavija je v španski vojni nevtralna —
ne pomaga niti vladi, niti upornikom.
Tudi nabiranje prostovoljcev je že od
vsega početka prepovedano.

Naše skupne želje

Mi gotovo želimo, da bi španski na-
rod dobil kmalu možnost mirnega živ-
ljenja in da bi španski kmetje lahko
svobodno obdelovali zemljo, ki so jo
komaj dobili v last.

Še bolj si pa želimo, da ne bi postala
španska vojna usodna za nas vse, da se
ne bi razvila iz nje nova svetovna vojna.
Upamo, da bo kljub vsem okoliščinam,
ki na tak konec kažejo, vendarle zma-
gala volja po miru in da bodo vojni
dobičkarji in njihovi hujskači še tokrat
ostali praznih rok. Zavisi pa to v prvi
vrsti od Francije, Anglije in Amerike,
ki lahko s skupnim in odločnim nasto-
pom ob pravem času pokažejo, da so
odločene braniti mir tudi s svojim orož-
jem in da pred izzivanji Nemčije in
Italije na Sredozemskem morju ne po-
znajo več umika. Kajti le tak odločen
nastop bo lahko pregnal vojne skomine
boja ter plena željnih fašističnih držav.

Za prosti čas, naj pride smeh v vas

ZRAČNA ČRTA

Mestni škric: »Kako daleč je do Brezna?«

Kmet: »Približno 2 uri hoda.«

Škric: »Nemogoče, saj je samo 3 kilometre zračne črte.«

Kmet: »Če je tako, pa pojdite po zračni črti!«

MED GROFICAMI

Zdravnik se je vrnil s sprehoda. Dekla mu pove, da je gospa grofica dobila otroka.

»Ali je deček?« vpraša zdravnik.

»Ne!« odgovori dekla.

»Torej deklica.«

»Tudi ne.«

»Vraga, kaj ima tedaj,« je vprašal zdravnik nejevoljen.

»Lovec je povedal, da se je rodila grofici-na.«

ZDRAVNIŠKA

Bismark (izg. Bizmark), nemški državnik, ki je živel od l. 1815 do 1898, ni rad odgovarjal na vprašanja svojih zdravnikov. Tudi ko ga je posetil znameniti zdravnik Schweninger (Šveninger), je bil zelo redkobeseden. Zdravnik je nekaj časa potrpeč, potem pa je zlovoljen dejal: »Veste kaj visokost, rad sem vam na uslugo. Če pa hočete, da bi vas zdravil brez vprašanj, se obrnite rajši na kakšnega živino-zdravnika, ki si pomaga brez besed.«

VSAK VSE VE

Brkač pride v mesto in vpraša meščana: »Gospod, povejte mi, če veste, kje je nebotičnik.«

Gospod se odreže: »Kaj ne bi vedel, saj to vsak osel ve!«

Brkač: »Seveda, zato sem pa vas vprašal.«

GOSPOSKI SINOVI MED SEBOJ

Dva gosposka kratkohlačnika se pogovarjata.

»Kje ste bili lani na počitnicah?«

»V Dalmaciji. — Pa vi?«

»Mi smo bili na Bledu. Kam pa greste letos?«

»Oče je dejal, da pojdemo v konkurz!«

TRAVA,

KI JO JE KRAVA ŽE POJEDLA ...

Gosposko dekletce gre s svojo guvernanto (vzgojiteljico) na travnik. Tam skače in teka po travi. Kar se spotakne in pade na nekaj mehkega. Vsa zamazana po zadnji plati, pohiti k vzgojiteljici: »Oh, gospodična, padla sem v travo in sem vsa mastna!«

»V kakšno travo si pa padla?«

»V tako, ki so jo krave že pojedle.«

PAMETNEJSI POPUŠČA

Pijanec (sam s seboj): Ali bi pil še pol litra? ...

Želodec pravi, da bi, glava pa, da ne. Glava je pametnejša od želodca — in pametnejši vedno odneha. Torej ga bom še pol litra!

POSLANSKA

Poslančeva gospa vpraša svojega moža:

»Kaj boš res zopet kandidiral?« (Se dal voliti za poslanca.)

»Seveda, kaj hočeš, ljudje me hočejo.«

Gospa: »Res, res te hočejo, danes jih je že spet deset prišlo, da jim plačaš račune!«

ČAROVNIK

Učitelj: »Kako pravimo človeku, ki krađe?«

Jurče: (molči).

Učitelj: »No, kaj bi bil jaz, če bi segel skrivaj v tvoj žep in ti vzel 10 dinarjev?«

Jurče: »Če bi se vam to posrečilo, bi bili čarovnik.«

KRIVICE NAŠEGA ČASA ...

Neki francoski časopis je poročal, da so leta 1935.

v Avstraliji pobili 800.000 ovac;

v Ameriki so sežgali 2 milijona vreč pšenice;

v Franciji so spustili zopet v morje 500.000 slanikov (rib);

v Ameriki so sežgali 100.000 ton volne (ena tona je 1000 kg);

v Braziliji (Južna Amerika) so vrgli v morje in sežgali 70.000 vreč kave.

Od l. 1929. do 1935. so uničili na svetu 150 tisoč vagonov žita, 144.000 vagonov riža, 267.000 vreč kave in 2 in pol milijona vreč sladkorja. — Kdo je to naredil in zakaj? Kmetje, ki so pridelali? Ne! Družbe veletrgovcev in kapitalistov, ki vladajo nad svetovnim trgovom. Od kmetov pokupijo te družbe pridelke po nizki ceni, ki jo same določijo in jo potem po visoki ceni prodajajo. Čim več pa je blaga, tem cenejše je. Da obdržijo visoke cene in s tem mastne dobičke, rajši blago, ki ga je preveč, uničijo.

Urad za socialno pomoč pri Zvezi narodov pa poroča da je istega leta umrlo na vsem svetu 1 in četrt milijona ljudi radi lakote, prav toliko je bilo samomorov.

Na Kitajskem umre vsako leto 600.000 ljudi od lakote, prav toliko v Indiji. — Kdo je kriv?

Kmetijski hranilni in posojilni dom

Telefon števil. 28-47 **V LJUBLJANI** Brzojavni »Kmetiskidom«
reg. zadr. z neomejeno zavezo
Tavčarjeva ulica 1

Račun poštne hranilnice števil. 14.257
RAČUN PRI NARODNI BANKI

N o v e v l o g e
vsak čas razpoložljive obrestuje
po 4% do 5%.
Za vseh vloge nudi popolno varnost
Otvorja tekoče račune

Eskontuje menice

Daje kratkoročna posojila

Izvršuje ostale denarne posle

Zaupajte denar domačemu zavodu!